

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НОВОМ САДУ

Пословни број Гж. 1192/16

Дана 02.06.2016. године

Нови Сад

Апелациони суд у Новом Саду, у већу судија Петра Јовановића, Споменке Драгаш и Милане Миличковић, чланова већа, у правној ствари **тужиоца АА**, из ..., кога заступа стечајни управник Нинослав Шимић из Новог Сада, а по пуномоћи Чедомир Р. Николић, против **тужене ББ** из ..., коју заступа Драгомир Станисављевић, адвокат у Новом Саду, ради исплате, одлучујући о предлогу тужиоца за понављање поступка у нејавној седници већа одржаној дана 02.06.2016. године, донео је

РЕШЕЊЕ

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ понављање поступка пред Апелационим судом у Новом Саду по жалби тужиоца изјављеној против пресуде Општинског суда у Новом Саду посл.бр. П-7448/04 од 01.02.2007. године.

Образложење

Пресудом Општинског суда у Новом Саду пословни бр. П.7448/04 од 01.02.2007. године одбијен је тужбени захтев којим је тужилац АА тражила да суд обавезе тужену да тужиоцу исплати износ од 1.552.232,98 нових динара са законском затезном каматом од 20.09.2005. године до исплате. Истом пресудом обавезан је тужилац да туженој надокнади трошкове спора у износу од 63.900,00 динара у року од 15 дана под претњом извршења.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду пословни број Гж. 2775/10 од 23.09.2010. године одбијена је жалба тужиоца и пресуда Општинског суда у Новом Саду пословни бр. П. 7448/04 од 01.02.2007. године потврђена.

Против наведене правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужилац је изјавио ревизију, која је решењем Врховног касационог суда пословни бр. Рев. 199/11 од 09.03.2011. године, одбачена.

Дана 29.10.2012. године тужилац је овом суду путем Основног суда у Новом Саду поднео предлог за понављање жалбеног поступка према одредби члана 422. став 1. тачка 11 ЗПП-а, позивајући се на то да је Уставни суд у поступку по уставној жалби у предмету Уж. 3736/10 утврдио повреду права подносиоца уставне жалбе на правично суђење у истоврсним предметима.

Предложио је да Апелациони суд предлог усвоји, дозволи понављање правно-снажно окончаног поступка, укине своју пресуду Гж. 2775/10 од 23.09.2010. године и у поновљеном поступку донесе нову одлуку о главној ствари.

Тужена се противила предлогу за понављање поступка.

Првостепени суд је одржао рочиште поводом предлога за понављање поступка и списе доставио овом суду, будући да се разлози за понављање поступка односе искључиво на поступак пред другостепеним судом, јер је предлог тужиоца да Апелациони суд дозволи понављање и поново одлучи о жалби.

Решењем Апелационог суда у Новом Саду пословни бр. Гж 2775/10 од 13.05.2013. године дозвољено је понављање поступка пред Апелационим судом у Новом Саду по жалби тужиоца изјављеној против пресуде Општинског суда у Новом Саду пословни бр. П.7448/04 од 01.02.2007. године и укинута је пресуда Апелационог суда у Новом Саду пословни бр. Гж. 2775/10 од 23.09.2010. године и предмет је добио нов број Гж. 1904/13.

Потом је пресудом Апелационог суда у Новом саду пословни бр. Гж. 1904/13 од 15.05.2013. године, жалба тужиоца делимично усвојена те је пресуда Општинског суда у Новом Саду пословни бр. П. 7448/04 од 01.02.2007. године преиначена у делу у којем је одбијен тужбени захтев и у делу одлуке о трошковима поступка, тако што је тужбени захтев делимично усвојен и обавезана тужена да тужиоцу АА из ... исплати износ од 573.230,08 динара са законском затезном каматом почев од 01.02.2007. године до исплате. У преосталом одбијајућем делу преко износа досуђеног овом пресудом жалба тужиоца је одбијена и првостепена пресуда потврђена. Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка пред другостепеним судом и трошкове жалбеног поступка.

Против решења и пресуде овог суда од 15.05.2013. године тужена је поднела уставну жалбу дана 10.07.2013. године Уставном суду против пресуде Апелационог суда у Новом Саду пословни бр. Гж. 1904/13 од 15.05.2013. године, због повреде начела забране дискриминације утврђеног чланом 21. Устава Републике Србије, начела заштите људских права и основних слобода утврђених чланом 22. Устава права на правично суђење зајемчено чланом 32. став 1. Устава и права на једнаку заштиту права и на правно средство зајемчено чланом 36. Устава, као и члана 6. и 13. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и члана 1. Протокола 12 уз Конвенцију.

Уставни суд је одлуком пословни бр. Уж. 5592/2013 од 03.03.2016. године усвојио уставну жалбу тужене и утврдио да је решењем Апелационог суда у Новом Саду пословни бр. Гж. 2775/10 од 13.05.2013. године повређено право подносиоце уставне жалбе на правично суђење зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије. Поништено је решење Апелационог суда у Новом Саду пословни бр. Гж. 2775/10 од 13.05.2013. године и пресуда Апелационог суда у Новом Саду пословни бр. Гж. 1904/13 од 15.05.2013. године и одређено да надлежни суд поново одлучи о предлогу тужиоца за понављање поступка по жалби изјављеној против пресуде Општинског суда у Новом Саду послвни бр. П.7448/04 од 01.02.2007. године. Одбачена је уставна жалба АА изјављене због повреде права на суђење у разумном року

зајемченог чланом 32. став 1. Устава у парничном поступку који се водио пред Општинским судом у Новом Саду у предмету послвни бр. П.7448/04.

Разматрајући основаност предлога тужиоца за понављање поступка и приложене доказе, а у складу са изнетим ставовима Уставног суда из одлуке Уж.8736/13 на коју тај суд указује у одлуци Уж.5592/13, овај суд је нашао да предлог за понављање поступка није основан, будући да нису испуњени услови из члана 422. ст. 1. т. 11. ЗПП којим је прописано да се поступак који је одлуком суда правноснажно завршен може по предлогу странке поновити ако је, у поступку по уставној жалби, Уставни суд утврдио повреду или ускраћивање људског или мањинског права и слободе зајемчене Уставом у парничном поступку.

Наиме, подносилац предлога за понављање поступка указује на то да је Уставни суд у поступку по уставној жалби у предмету Уж.3736/10 утврдио повреду права подносиоца уставне жалбе на правично суђење у истоврсним предметима. Позива се на правни став Врховног касационог суда према ком понављање парничног поступка на основу одлуке Уставног суда по уставној жалби, којом је утврђена повреда или кршење људског или мањинског права или слободе зајемчене Уставом, може тражити свако лице које се налази у истој правној ситуацији, без обзира на то да ли се одлука Уставног суда односи на одлуку донету у парничном поступку чије се понављање тражи. Стога сматра да се дејство цитиране одлуке Уставног суда РС протеже и на спорни правни однос странака, које се налазе у истоврсној правној и чињеничној ситуацији.

По становишту овог суда, међутим, нема места аналогiji у погледу правног дејства одлука Уставног суда донетих у другим поступцима.

Сагласно одредби члана 89. став 4. Закона о Уставном суду, одлука којом је усвојена уставна жалба и поништена судска одлука, има правно дејство од дана достављања учесницима у поступку. У теорији и уставносудској пракси није спорно да су одлуке уставног суда општеобавезујуће, при чему и Устав Републике Србије у члану 166. став 2. утврђује ово начело.

Међутим, овакво дејство није присутно у свим поступцима пред уставним судовима. Разлог за ово разликовање је у томе што се опште обавезност одлука уставних судова јавља у споровима о уставности (законитости) правних прописа, односно закона и других општих правних аката, као објективним, апстрактним споровима чије одлуке по својој правној природи делују *erga omnes*, јер се тим одлукама одстрањују, елиминишу из правног поретка неуставни општи акти, односно поједине њихове одредбе. Насупрот споровима о нормативној контроли уставности, спорови по уставним жалбама су конкретни спорови за заштиту Уставом зајемчених субјективних права учесника уставносудског спора, па је и дејство одлука којима се окончавају ти поступци усмерено *inter partes*. Док је у првом случају реч о појави која је ширег значаја и где уставносудска функција изазива примарно последице по законодавца, у другом случају одлука Уставног суда се превасходно тиче само странака у поступку.

Стога, иако одредба члана 166. став 2. Устава утврђује да су одлуке Уставног суда коначне, извршне и општеобавезујуће, у случају уставне жалбе одлуке, по правилу, имају ограничено правно дејство, и то према учесницима у поступку подносиоцу уставне жалбе и суду који је донео оспорено решење или пресуду. То је видљиво и из саме изреке одлуке Уставног суда у поступку по уставној жалби. При томе, одлука Уставног суда којом је усвојена уставна

жалба и поништена судска одлука, сама по себи, производи правно дејство и према другој, противној страни у парничном поступку у коме је донета поништена судска одлука.

Дакле, битна карактеристика одлука Уставног суда по уставној жалби јесте њихово деловање према учесницима (странкама) у конкретном поступку (*inter partes*), а само изузетно према трећим лицима (*ultra partes*). Наиме, према Закону о Уставном суду, постоји правна могућност проширеног дејства ових одлука Уставног суда и на трећа лица, али је она условљена постојањем и остваривањем одређених услова (претпоставки) утврђених Законом. Из члана 87. Закона о Уставном суду следи да се одлука Уставног суда којом је утврђено да је појединачном судском одлуком повређено или ускраћено Уставом зајемчено право и слобода више лица, може односити и на лица која нису поднела уставну жалбу, ако се тај неуставни акт непосредно односи на њих и ако се та лица налазе у истој правној ситуацији као и подносилац уставне жалбе.

Из наведене одредбе Закона о Уставном суду произлази да се дејство конкретне одлуке Уставног суда по уставној жалби у погледу утврђења повреде зајемченог права и поништаја одлуке суда може проширити и на лица која нису поднела уставну жалбу, али под условом да Уставни суд оцени да је то нужно у конкретном случају, те да исто изричито утврди својим одлуком, односно да својом одлуком Суд одреди круг лица на која проширује дејство те конкретне одлуке. Када ће Уставни суд, у смислу члана 87. Закона о Уставном суду, проширити дејство своје одлуке зависи од околности сваког конкретног случаја, а пре свега од тога о ком уставном праву је реч, као и од положаја које то лице(лица) има(ју) у конкретном (парничном) поступку у коме је донета одлука за коју је Уставни суд утврдио да вређа уставне одредбе о људским правима.

Да би Уставни суд донео такву одлуку, неопходно је да у поступку по уставној жалби утврди да су лица на која се проширује дејство одлуке такође била непосредни учесници конкретног спора пред редовним судом или другим државним органом, да се оспорени акт односи непосредно на подносиоца уставне жалбе и на та лица, те да оцени и утврди да се, у контексту повређеног уставног права, та лица налазе у истој правној ситуацији као и подносилац уставне жалбе, те да је нужно да се дејство конкретне уставносудске одлуке прошири и на та лица. Дакле, нема аутоматског проширења дејства одлуке Уставног суда на трећа лица и на „сличне“, односно „истоветне“ ситуације. Потребно је да Уставни суд у поступку који води по уставној жалби утврди да ли су испуњени услови из члана 87. Закона, и то: да та лица нису поднела уставну жалбу, али да су била непосредни учесници (странке) у поступку у коме је донет појединачни акт који се оспорен пред Уставним судом и за који је Уставни суд утврдио да је неуставан, да је реч о оспореном појединачном акту којим се и тим трећим лицима, као и подносиоцу уставне жалбе, вређају или ускраћују Уставом зајемчена права, те да је, услед тога, реч о истоветној правној ситуацији у којој су се нашли подносилац уставне жалбе и та лица. Испуњење ових услова је нужно да би се дејство конкретне уставносудске одлуке проширило и на та лица.

Када је реч о питању понављања поступка на основу одлуке Уставног суда, из одредаба Закона о парничном поступку произлази да је предлог за понављање поступка ванредан правни лек против правноснажне судске одлуке (пресуде и решења) чија је сврха отклањање одређених недостатака у погледу утврђених чињеница на којима је заснована одлука која се предлогом побија, као и најтежих повреда одредаба парничног поступка. Овај ванредни правни

лек има за циљ да се у поступку покренутом предлогом после наступања правноснажности, неправилна, односно незаконита судска одлука укине, да се поново расправе спорна питања и донесе правилна и законита одлука. Из одредаба Закона о парничном поступку произлази да се поступак по предлогу за понављање поступка одвија у две фазе. У првој фази суд испитује допуштеност и основаност предлога за понављање, те уколико оцени да је предлог допуштен и основан, дозвољава понављање поступка и доноси одлуку о укидању раније правноснажне одлуке која је процесна сметња поновном одлучивању. У другој фази поступка, суд понавља поступак и доноси нову мериторну одлуку о главној ствари.

Изменама и допунама раније важећег Закона о парничном поступку из 2009. године, одредбом члана 422. тачка 11), предвиђен је нови законски основ за понављање поступка и прописано је да се поступак који је одлуком суда правноснажно завршен може по предлогу странке поновити ако је у поступку по уставној жалби Уставни суд утврдио повреду или ускраћивање људског или мањинског права и слободе зајемчене Уставом у парничном поступку. Одредба члана 426. тачка 12) сада важећег Закона о парничном поступку, делимично је допуњена у односу на наведену законску одредбу из 2009. године, јер је предвиђено да се поступак који је одлуком суда правноснажно окончан може по предлогу странке поновити ако је Уставни суд, у поступку по уставној жалби, утврдио повреду или ускраћивање људског или мањинског права и слободе зајемчене Уставом у парничном поступку, а то је могло да буде од утицаја на доношење повољније одлуке.

Из наведених одредаба произлази да је почев од 2009. године изменама ЗПП уређено питање понављања поступка на основу одлуке Уставног суда кроз ванредни правни лек понављање поступка, те да је предвиђено да се може поновити конкретан парнични поступак, под условом да је Уставни суд претходно својом одлуком изричито утврдио да је у том парничном поступку странци повређено или ускраћено право и слобода гарантована Уставом.

Стога, до поновљања поступка на основу одлуке Уставног суда, пред редовним судом, сагласно одредби члана 87. Закона о Уставном суду, и с тим у вези одредбом члана 426. тачка 12) важећег ЗПП, може доћи само у судском поступку где су по одлуци Уставног суда странке иста лица која су имала својство странке у претходно правноснажно окончаном поступку, а који је био предмет одлучивања пред Уставним судом.

Овде тужилац је пред Општинским судом у Новом Саду, ради исплате по уговору о ненаменском зајму, против тужене ББ водио парнични поступак који је правноснажно окончан пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж. 2775/10 од 23.09.2010. године. Тужилац је Уставном суду изјавио већи број уставних жалби, али против наведене пресуде Апелационог суда није изјављена уставна жалба, те та судска одлука није била предмет одлучивања Уставног суда.

Својом Одлуком Уж.3736/2010 од 12.07.2012. године Уставни суд је усвојио уставну жалбу овде тужиоца и утврдио да је пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж. 1666/10 од 16. јуна 2010. године (у правној ствари овде тужиоца против туженог Д.Б.) повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење и наложено Апелационом суду у Новом Саду да, у року од 60 дана од дана достављања Одлуке Уставног суда, понови жалбени поступак. Ова одлука донета је у време важења измењене одредбе члана 89. став 2. Закона о Уставном суду, према којој Суд није могао поништавати судске одлуке, већ је одређивао предузимање других мера и налагао редовним

судовима да поново одлуче о предмету спора, односно да поново одлуче о последњем изјављеном правном средству.

Након тога, овде тужилац је 29.10.2012. године поднео Апелационом суду у Новом Саду предлог за понављање жалбеног поступка у предмету против овде тужене, уз позив на одредбу члана 422. тачка 11) ЗПП, при чему се тужилац у предлогу позвао на одлуку Уж. 3736/2010.

Из напред изнетих разлога, којима је указано да је за испуњеност услова за понављање поступка нужно да се одлука Уставног суда односи непосредно на подносиоца предлога за понављање, неосновано тужилац понављање поступка тражи као лице које се налази у истој правној ситуацији. Овај суд би могао поновити жалбени поступак само под условом да је Уставни суд претходно то наложио својом одлуком, у поступку у којој је расправљао о тој конкретној пресуди. Будући да пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж. 2775/10 од 23.09.2010. године није била предмет одлучивања у одлуци Уж. 3736/2010, овај суд не може применити одредбу члана 422. тачка 11. ЗПП, позивом на наведену одлуку као основ за понављање поступка. Према томе, иако је Уставни суд у својој одлуци Уж.3736/10 утврдио повреду права тужиоца као подносиоца уставне жалбе на правично суђење, будући да повреда права на правично суђење није утврђена уставносудском одлуком у конкретној правној ствари, нису се стекли услови за усвајање предлога за понављање, те је применом члана 429. ст. 3. ЗПП одлучено као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА - СУДИЈА

Петар Јовановић, с.р.

зто

Напомена:

Рев 1169/2017 од 12.10.2017. године, одбија се као неоснована ревизија тужиоца изјављена против решења Апелационог суда у Новом Саду Гж 1192/16 од 02.06.2016. године.